

Vega
verneområdestyre

Møteinnkalling

Utvalg: Vega verneområdestyre
Møtested: , E-post
Dato: 20.04.2023
Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksbehandling over e-post

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 5/23	Søknad om felling av inntil seks oter før hekkesesongen 2023 i Vegaøyen Verdensarvområde		2023/2227

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Vega verneområdestyre	5/23	20.04.2023

Søknad om felling av inntil seks oter før hekkesesongen 2023 i Vegaøyen Verdensarvområde

Viser til vedlagt brev av 20.03.2023 fra daglig leder i Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv med søknad om felling av inntil seks otere i verneområdene i 2023. Søknaden gjelder innenfor Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, Muddvær fuglefredningsområde og Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

Fem dunvær i verdensarvområdet ligger innenfor vernede områder i Vega kommune. Dette er Muddvær fuglefredningsområde, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde og Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning. I henhold til verneforskriftene er jakt og bruk av skytevåpen forbudt, derfor kreves det dispensasjon fra verneforskriften som behandles av Vega verneområdestyre. I tillegg trenger søkeren fellingstillatelse fra Statsforvalteren i Nordland.

Forvalters tilrådning

Vega verneområdestyre gir med dette stiftelsen Vegaøyen Verdensarv dispensasjon fra verneforskriftenes forbud mot jakt og bruk av skytevåpen for Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, Muddvær fuglefredningsområde og Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning for å felle seks otere innenfor disse områdene. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens §48.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder fra 31. mars til 30. april 2023.
- Oter kan kun felles på land, dette for å øke sannsynligheten for å felle oter som har tilhold i dunværet.
- Felt oter er viltfondets eiendom og skal umiddelbart fryses ned og oversendes Norsk institutt for Naturforskning, Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim sammen med kopi av rapport om felling. Pakken skal merkes med opplysninger om fellingssted, fellingsdato, dødsårsak, voksendyr/ungdyr og evt. kjønn.

- Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv rapporterer til Vega verneområdestyre og Statsforvalteren i Nordland etter at dispensasjonstiden er over, uavhengig av om det felles oter, innen 20. juni 2023.

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Søknaden

Sikring av ærfugldriften har vært den prioriterte oppgaven for Stiftelsen siden innskrivingen på Unescos verdensarvliste i 2004. I samarbeid med grunneiere og fuglevoktere i området har det vært drevet et iherdig arbeid med å sikre tradisjonen gjennom intensivt arbeid med bygging av e-hus, stimuleringsiltak og bekjempelse av villmink. Dette har ført til en betydelig økning i antall hekkende ærfugl i området, fra 200-300 i 2006 til 1647 i 2014. I 2015-2016 var det en negativ trend i deler av området, mens hekkesesonger 2017 var den nest beste siden starten av registreringene i 2006.

Søkeren beskriver at oteren har vært en plage flere steder gjennom årene og viser blant annet til angrep som drepte og skremte mye ærfugl i Muddvær fra 2018 til 2021. Etter uttak gjennom årene 2018-2021 var antall hekkende ærfugl fortsatt under 50% av det det var før angrepene startet, og søker peker på at slike angrep gjør stor skade over mange år.

Søkeren forteller at det i 2021 skjedde oterangrep på ærfugl i Lånan, og at fuglevokterne observerte oterbol og spor over store områder. Lånan fikk 180 færre vellykkede hekkinger i 2021 enn i 2020 (fra 743 til 563), det laveste tallet siden de tok opp tradisjonen i 2005. I 2022 holdt antallet seg lavt – på 572.

Søkeren beskriver at oterbestanden i Muddvær er mer under kontroll etter uttakene, og at det vil være større betydning for Lånan og andre dunvær som har hatt oterherjinger får muligheten til å ta ut oter som oppholder seg rundt husene.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Hysvær/Søla landskapsvernområde med fyrelivsfredning, Muddvær Fuglefredningsområde og Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde ble fredet ved kongelig resolusjon 6. desember 2002.

Formålet med vernet av Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning er å bevare et egenartet natur- og kulturlandskapsvernområde, og sikre de zoologiske, botaniske, geologiske og kulturhistoriske element som er med på å gi landskapet dets særpreg. Formålet med fredningen av Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde er å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl. I Fuglefredningsområdet er «Fugler, herunder reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt», jfr. §3, pkt. 2 i verneforskriften.

Formålet med fredningen av Muddvær fuglefredningsområde er å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl. I Fuglefredningsområdet er «Fugler, herunder reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt», jfr. §3, pkt. 2 i verneforskriften.

I naturmangfoldloven §48 er det gitt en ny generell dispensasjonsbestemmelse som også er gitt virkning for verneforskrifter etter naturvernloven, jfr. naturmangfoldloven § 77. Det vil si at den generelle dispensasjonsregelen (§ 7) i verneforskriften er erstattet med § 48 i naturmangfoldloven. I henhold til § 48 kan forvaltningsmyndigheten «gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig».

Vurdering av saken

Det er fem dunvær i verneområdene på Vega: Muddvær, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområder og Hysvær/Søla landskapsvernområde. I henhold til verneforskriftene er jakt og bruk av skytevåpen forbudt, derfor kreves det dispensasjon fra verneforskriftene som behandles av Vega verneområdestyre. I tillegg trenger søkeren fellingstillatelse fra Statsforvalteren i Nordland.

Omsøkt tiltak omfattes ikke av de generelle unntakene eller tiltak det kan gis dispensasjon til etter de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene. Søknaden må derfor vurderes etter den generelle unntaksparagrafen i naturmangfoldloven § 48. Søknaden må også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv søker etter dispensasjon fra jaktforbudet for å felle oter som gjør skade under ærfuglens hekking i Muddvær Fuglefredningsområde, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, og Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Grunneiere og fuglevoktere i dunværene har i samarbeid med Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv, drevet et iherdig arbeid med å sikre ærfugl-tradisjonen. I de periodene hvor dunværene har vært utsatt for oterangrep har det vært en markant nedgang i den lokale ærfugl-bestanden. Det legeg stil grunn at dispensasjonen bygger på erfaringsbasert kunnskap fra grunneiere/fuglevoktere som sier at enkeltindivid av oter kan gjøre stor skade i et dunvær. Dispensasjonene bygger også på at det ifølge NINA-rapport 1229 er høy tetthet av oter langs hele kysten av Nordland. NINA (Norsk institutt for naturforskning) har siden 2019 samlet inn ekskrementer fra oter sør for Vega. Rapporten fra prosjektet viste til større tetthet av oter på Muddvær enn på sørsiden av hovedøya. Dette skyldes trolig at det ikke finnes revirhevende individer i Muddvær (van Dijk m.fl. 2022).

Oteren falt ut av rødlista i 2021, og regnes nå som livskraftig. Det legges til grunn at kravene i § 8 i naturmangfoldloven er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jfr. naturmangfoldloven § 9. Etter verneområdestyret syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I forbindelse med vurderingen er det tatt hensyn til den samlede belastningen oterbestanden utsettes eller vil bli utsatt for. Vi anser at § 11 ikke er relevant i denne saken. I § 12 i naturmangfoldloven heter det at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tar utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det har vist seg at det ikke er mulig med nåværende kunnskap å unngå at oter gjør skade i dunvær. Det anses som en aktuell løsning å ta ut oter som oppholder seg rundt husene før hekkesesongen.

I denne vurderingen er det lagt stor vekt på at Muddvær, Lånan, Flovær, Skjærvær og Hysvær er aktivt drevne dunvær i verdensarvområdet og at ærfugl tradisjon er områdets Outstanding Universal Value. Ut fra opplysningene i søknaden om at oter er en viktig predator på ærfugl i verdensarvområdet, finner vi det riktig å gi dispensasjon til jakt på oter med gitte vilkår. Med bakgrunn i dette vurderer Vega verneområdestyre at det er hjemmel i naturmangfoldloven § 48 til å gi dispensasjon fra jaktforbudet i vernebestemmelsene for Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, Muddvær fuglefredningsområde og Hysvær/Søla landskapsvernområde m/dyrelivsfredning til å felle **seks** otere, med de vilkår som er beskrevet ovenfor.

Kilder:

van Dijk, J., Israelsen, M.F., May, R., Guidos, S., Vanderlocht, C. & Kleven, O. 2022. Estimering av otertetthet på Muddværet, Vegaøyan Verdensarvområde, og Vega. NINA Rapport 2130. Norsk institutt for naturforskning.

-

Vega, 20.03.2023

Vega verneområdestyre
Ærfuglveien 1
8984 Vega

SØKNAD OM FELLING AV SKADEOTER I VEGAØYAN VERDENSARVOMRÅDE

Stiftelsen Vegaøyane Verdensarv vil med dette søke om fellingstillatelse av seks (6) otere i Vegaøyane Verdensarv før hekkesesongen 2023. Søknaden gjelder spesielt for fuglefredningsområdene Muddvær, Flovær og Lånan, siden disse områdene har vært spesielt utsatt. Men også i landskapsvernområdet Hysvær/Søla har oteren drept og forstyrret ærfugl. Det søkes også derfor for landskapsvernområdet.

Antallet fellingstillatelser det søkes om er høyt, men hekkebestanden av ærfugl i dunværene i Vegaøyane har de siste 4 - 5 årene hatt en alarmerende nedgang. Siden oteren fra 2021 er ute av rødlista, er det et håp om at en intensiv innsats for å få tatt ut oter som dreper ærfugl, kan bidra til at Vegaøyanes unike ærfugltradisjon kan bli bedre sikret. Ærfuglen er også kategorisert som nært truet og vintertellingen i 2019 viste at bestanden i Vegaøyane nå er rundt 2220 fugl, mens den i 1980 var på 18 950. (Arne Follestad, NINA 2019)

Bakgrunn

Søknaden om felling før hekkesesongen har sin bakgrunn i at det de senere årene har blitt drept og skremt svært mye ærfugl i fuglefredningsområdene og landskapsvernområdet Hysvær/Søla, og da spesielt i Muddvær i 2018 - 2021 og i Lånan fuglefredningsområde i 2021. Også i Flovær har det de siste årene vært jevnlig plage av oter som har skremt og drept ærfugl på reir.

I Muddvær hadde de **167** hekkende ærfugl i 2017, mens tallet i 2018 var nede i **70**. Etter uttaket av oter i årene 2018 - 2021, var det i 2022 fremdeles bare 79; altså under 50 prosent av antallet før oterangrepene startet. Dette viser at slike angrep gjør svært stor skade i mange år, noe som ble påpekt av fuglevokterne da angrepene skjedde. Derfor er det også svært demotiverende og frustrerende for fuglevokterne som legger ned måneder med arbeid for å få vellykket hekking. Erfaringene fra Muddvær tilsier at når først én oter finner ut at letteste mattilgang er å ta ærfugl på reir, så lærer andre samme teknikk svært raskt.

Erfaringene fra Muddvær gjør også at det er all grunn til å slå alarm når fuglevokterne i Lånan i 2021 plutselig fikk oterangrep på hekkende ærfugler i tre omganger. Ifølge fuglevokterne i Lånan var det oterspor og oterbol over stor områder; de fant flere drepte ærfuglhunner på reir og i rapporten fra sesongen uttrykkes stor fortvilelse. Totalt fikk de **180** færre vellykkede hekkinger i Lånan i 2021 enn i 2020; fra **743** til **563**. Dette er det laveste antall hekkende ærfugl de har hatt siden de tok 2008 – tre

år opp tradisjonen igjen i 2005. Alt kan nok ikke tilskrives oterangrepene, men svært mange ble skremt eller drept. Også i 2022 holdt antall hekkende ærfugl seg svært lavt - på 572. Lånan er det absolutt største dunværet i Vegaøyen og det er derfor svært viktig at de får den hjelpen som er nødvendig for en fortsatt livskraftig bestand.

HEKKESUKSESS VEGAØYAN VERDENSARV 2022

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bremstein				20	20	36	56	55	65	49	36	60	36	54	41	44	42
Flovær	151	147	153	155	152	120	136	140	170	143	124	140	127	127	120	104	92
Halmøy	50	77	79	66	38	38	40	40	40	40	20	20	20	20	20	20	10
Hysvær	64	89	90	98	92	122	110	104	103	105	134	158	130	153	164	182	180
Kilvær		3	12	19	23	23	20	25	41	48	55	61	60	54	61	62	44
Lånan	538	502	597	636	665	663	773	764	963	719	729	761	792	699	743	563	572
Muddvær	151	181	221	215	193	173	203	188	218	166	153	167	70	89	95	79	75
Skjærvær	13	22	19	23	33	39	52	47	47	33	30	48	40	40	40	30	30
Totalt	967	1021	1171	1232	1216	1214	1390	1363	1647	1303	1281	1415	1275	1236	1284	1084	1045
													oter Muddvær				97
														oter Lånan			180
																	1361

I vinter har det vært så mye dårlig vær at grunneierne ikke har hatt mulighet til å sjekke om det er oter som har slått seg til under/rundt husene i verdensarvområdet. Situasjonen er derfor usikker. Men ifølge de observasjoner som er gjort i Muddvær i løpet av de 2-3 siste årene, kan det synes som at bestanden av oter der er mer under kontroll etter de uttakene som er gjort. Tilsvarende vil det være av største betydning at også Lånan og andre fuglefredningsområder som har hatt oterherjinger, får mulighet til å ta ut oter som oppholder seg rundt husene.

Lovgrunnlag for felling

Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv viser til Miljødirektoratets vurdering av lovgrunnlaget for felling som er Naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. annet ledd, hvor uttak av vilt kan tillates «for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom». Av lovens forarbeid er aktivt drevne egg- og dunvær nevnt som aktuell skadesituasjon.

Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv vil derfor anmode om at det gis fellingstillatelse for inntil seks (6) oter for å sikre ærfuglbestanden i fuglefredningsområdene i Vegaøyen Verdensarv.

Vi håper på positivt svar på vår søknad.

Med vennlig hilsen

Rifa Johansen

Verdensarvkoordinator/

Daglig leder Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv

Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv / Vega World Heritage Foundation

N-8980 Vega +47 75 03 55 03 +47 97 03 46 46 post@verdensarvvega.no www.verdensarvvega.no